Informatieblad | **Agressie tegen raadsleden** | 2018

Inleiding

Raadsgriffiers kunnen te maken krijgen met agressie tegen de gemeenteraad of tegen individuele raadsleden. Dit informatieblad biedt handreikingen voor griffiers over hun rol, zowel bij incidenten als bij het maken en het bespreken van preventief beleid. Als bijlage zijn enkele modellen toegevoegd.

Wat kan een griffier doen bij incidenten?

Er is sprake van acute agressie in de gemeenteraad of tegen individuele raadsleden. Maar een agressieprotocol of beleidsplan ontbreekt. Wat is dan de rol van de griffier?

Beoordeel eerst: wel of geen noodsituatie? Schakel de beveiliging in. Schakel altijd de politie in, afhankelijk van de inschatting van de situatie: 112 of anders de wijkagent. Informeer zo snel mogelijk de burgemeester. Bepaal samen of opschaling naar justitie nodig is. Verzorg een eenduidige raadscommunicatie, zowel in de raad als ook extern. Bij agressie met een mogelijk grote psychische impact kan het slachtoffer contact met de Vertrouwenslijn opnemen (0800 2800 200) voor steun en advies.

Wat kan een griffier preventief doen?

In de praktijk ontwikkelen de meeste griffiers voor hun raad pas agressiebeleid als er een incident is geweest. De aanpak bij agressie tegen de raad of de raadsleden wordt vaak beschreven in een agressieprotocol. Een modelprotocol staat in de bijlage; links aantal recente voorbeelden staan onderaan dit informatieblad.

Het bespreekbaar maken van agressie is een belangrijk taak voor griffiers als eerste adviseur van de raadsleden. Natuurlijk weet een raadslid dat hij werkt in de publieke schijnwerpers en dat hij kritiek kan verwachten. Kritiek hoort bij de politiek. Als kritiek omslaat in agressie, intimidatie, vernieling of geweld, komt de ambtsuitoefening onder de druk te staan. Angst kan ertoe leiden dat er raadsleden met meel in de mond gaan spreken of dat zij hun stemgedrag aanpassen. Angst zou geïnteresseerden ervan ook kunnen weerhouden in de politiek te stappen. Signalen van agressie zijn voor griffiers niet altijd makkelijk herkenbaar. Een-op-een-gesprekken lenen zich ervoor het thema te benoemen op een laagdrempelige manier in een vertrouwelijke setting.

Om het thema ‘agressie’ in de hele raad bespreekbaar te maken, is de inwerkperiode van de nieuwe raad geschikt. Vervolgens kunnen de burgemeester (en Commissaris van de Koning) als hoeders van de bestuurlijke kwaliteit en de griffier ervoor zorgen dat het thema op de agenda blijft. Een bijeenkomst met de raad over de plussen en minnen van een agressieprotocol kan, ongeacht de uiteindelijke keuze, zinvol zijn. Als een ervaringsdeskundige vertelt over de impact van agressie, blijft het thema leven.

Voor een agressieprotocol pleit dat de griffier en de raad beschikken over praktische stappen bij situaties van agressie. Het document kan handig zijn voor het maken of

hernieuwen van afspraken met de beveiliging, bodes en facilitaire dienst. Het maakt griffiers, raadsleden en de burgemeester duidelijk hoe te handelen. Gemeenten die al een agressieprotocol/protocol Veilige Publieke Taak hebben, stellen vaak dat van een protocol een krachtige signaalfunctie uitgaat dat de gemeente X agressie tegen lokale politici niet pikt. In sommige gemeenten worden burgemeester en wethouders hierbij ook benoemd. Welk signaal bij wie (boze burger, raad intern?) goed moet overkomen, dat verdient van het oogpunt van communicatie lokaal nadere uitwerking.

Welke achtergrondinformatie is beschikbaar?

Modellen t.b.v. gemeenteraden
Voor griffiers die zich willen oriënteren op een agressieprotocol, biedt de Vereniging van Griffiers een ***model*** aan op basis van de Zaanse aanpak Veilige Publieke Taak en het protocol van de gemeente Westervoort met een **modelaangifteformulier**. Deze zijn als bijlages toegevoegd.

Oriënteren op agressieprotocollen
Verschillende gemeenten hebben al een agressieprotocol. Voorbeelden ter oriëntatie zijn te vinden via de links onderaan de pagina. Naast praktische handreikingen is de definitievraag belangrijk: wanneer is er volgens een gemeente sprake van agressie? Een belangrijk verschil in aanpak is de keuze van het doen van aangifte bij agressie: doet het raadslid dat zelf of doet de gemeente dat voor het raadslid?

Onderzoek en voorlichtingsfilmpje
Agressie tegen (oud-)raadsleden en andere gemeentebestuurders heeft de afgelopen tijd veel aandacht gekregen. De Leidraad Veilig Bestuur biedt achtergrondinformatie over de aanpak van agressie jegens openbaar bestuurders. Raadslid.nu besteedt veel aandacht aan dit thema, prominent op de website. Het Perikles Instituut deed naar de aangiftebereidheid onder raadsleden onderzoek in 2016. Voor bijeenkomsten met de gemeenteraad over agressie is er een introductiefilmpje beschikbaar van het Centrum Criminaliteitspreventie en Veiligheid.

Achtergrondinformatie, bijlagen & links

Modellen: Zaanse aanpak Veilige Publieke Taak + modelprotocol Westervoort, inclusief aangifteformulier: *zie bijlage*

Andere agressieprotocollen:
Hilversum (als basismodel gekozen in bijv. gemeente Almere):
https://online.ibabs.eu/ibabsapi/publicdownload.aspx?site=hilversum&id=100035297
Huizen: http://gemeenteraadhuizen.nl/gemeenteraad/protocol-agressie-tegen-bestuurders_41588
Steenbergen: https://raad.gemeente-steenbergen.nl/Vergaderingen/Oordeelvormende-vergadering/2016/06-april/19:30/Protocol-agressie-tegen-college-en-raadsleden-gemeente-Steenbergen/Protocol-agressie-tegen-college-en-raadsleden-gemeente-Steenbergen-BBM1600140.pdf

Relevante achtergrondinformatie:
Project Veilige Publiek Taak + Leidraad Veilig Bestuur: www.agressievrijwerk.nl
Onderzoek meld- en aangiftebereidheid onder raadsleden bij agressie, bedreiging et cetera: http://www.periklesinstituut.nl/2016/02/24/hoe-gaan-raadsleden-om-met-agressie-bedreiging-en-geweld/

Informatiefilmpje voor raadsleden: www.youtube.com/watch?v=drViV2QGG_U